

Oulun kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Voimassa 1.8.2021 alkaen

SISÄLLYS

2 LUKIOKOULUTUKSEN TEHTÄVÄ JA ARVOPERUSTA.....	2
2.2 Arvoperusta	2
3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	3
3.1 Oppimiskäsitys.....	3
3.2 Opiskeluympäristöt ja -menetelmät.....	3
3.3. Toimintakulttuuri.....	3
3.4 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.....	4
3.5 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys	5
4 OPISKELIJAN OHJAUS JA TUKEMINEN.....	6
4.1 Ohjaus	6
4.2. Erytisopetus ja muu oppimisen tuki.....	8
4.3. Opiskeluhoolto	8
4.3.1 Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet	8
4.3.2 Opiskeluhoollon suunnitelmat ja niiden laatiminen	11
5 OPISKELIJAN OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINTI	14
5.1 Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa	14
5.2 Opintojakson arviointi	14
5.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät	14
5.2.2 Itsenäisesti suoritettavat opinnot.....	15
5.2.3 Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa	15
LIITTEET	16

2 LUKIOKOULUTUKSEN TEHTÄVÄ JA ARVOPERUSTA

2.2 Arvoperusta

Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden ja lukioiden toiminta nojaa kaupunginvaltuuston päättämiin arvoihin rohkeus, reiluus ja vastuullisuus. Rohkeus ilmenee niin oikeudenmukaisuuden puolustamisena kuin valintoina paremman tulevaisuuden puolesta. Rohkeutta on kokeilla uutta ja luopua vanhasta, etsiä uusia, toimintaympäristön muutokset huomioon ottavia toimintatapoja. Rohkeutta on myös ymmärtää virheiden tekeminen osana uuden oppimista.

Reiluus pitää sisällään pyrkimyksen avoimuuteen, tasapuolisuuteen, rehellisyyteen ja yhteistyöhön. Reiluus tarkoittaa toisten huomioimista, arvostamista, kuuntelemista, kannustamista ja ennakkoluulotonta kohtaamista.

Vastuullisuus on perustehtävän hyvää hoitamista, kokonaisuuden kannalta parhaan lopputuloksen etsimistä ja yhteisiin tavoitteisiin sitoutumista. Vastuullisuus tarkoittaa myös kestävän elämäntavan, ekososiaalisen sivistyksen edistämistä.

Kaupunkistrategian Oulu 2026 ympäristöohjelmassa on linjattu hiilineutraaliustavoite vuoteen 2040 mennessä. Tämä edellyttää lukiokoulutuksessa ympäristövastuullisuutta. Kaupunkistrategiassa todetaan, että Oulu on hyväntuulinen korkean osaamisen kaupunki, jossa hyvinvointi kuuluu kaikille. Tämän tavoitteen mukaisesti kannustamme ja rohkaisemme lukioväkeä elinikäisen oppimiseen sekä aktiiviseen ja liikunnalliseen elämäntapaan.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimiskäsitys

Oulun kaupungin lukioissa opiskelun pohjana on oppimiskäsitys, jonka mukaan opiskelija on aktiivinen, itsenäinen, tietoa hankkiva ja muokkaava oppivan yhteisön jäsen. Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa oppimisympäristöissä. Opiskelu on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelemista, tutkimista, keskustelemista ja oppimisprosessien monipuolista arvioimista.

Itsenäinen oppija on tietoinen oppimisprosessistaan. Hän ennakoii ja suunnittelee oppimisen vaiheita ja osaa liittää uudet asiat aiemmin oppimaansa. Hän osaa luoda ja soveltaa oppimaansa tietoa ja jakaa osaamistaan yhdessä muiden kanssa. Oppiminen on monimuotoista ja perustuu aiemmin hankittuun osaamiseen ja sen syventämiseen uusissa opinnoissa.

Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen. Erilaiset oppimiskokemukset sekä opiskelijan saama ohjaus, palaute ja tuki vahvistavat opiskelijan itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

3.2 Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Opiskeltaessa toimitaan konkreettisissa ja digitaalisissa opiskeluympäristöissä. Opintojaksoja järjestetään lähi- ja etäopetuksena. Monipuolisten menetelmien avulla edistetään kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Yhteisölliset ja toiminnalliset työtavat edistävät opiskelijoiden aktiivista roolia oppijana sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Oulun kaupunginkirjaston palvelut tukevat lukiolaisten tiedonhankintataitojen, laaja-alaisen oppimisen ja monilukutaidon kehittymistä ja edistävät lukuharrastusta. Yhteistyön pedagogisen rungon muodostaa esiopetuksesta lukio-opintoihin jatkuva Kirjastoreitti. Kirjasto järjestää opiskelijoille kirjastopalveluiden esittelyä, vinkkauksia ja tiedonhaun opetusta. Yksi yhteistyön muoto on Oulun kaupungin kirjallisuusdiplomi. Kirjasto myös tarjoaa lukioiden käyttöön erilaista verkkomateriaalia, kuten Eväitä opiskeluun -sivuston.

3.3. Toimintakulttuuri

Oulun lukioissa toimintakulttuuria kehitetään opiskelijoiden, huoltajien ja henkilöstön yhteistyönä. Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa kuvataan tarkemmin kunkin lukion toimintakulttuuri sekä sen kehittämisen ja arvioinnin tavat.

Oppiva yhteisö

Oulun kaupungin lukiot ovat oppivia yhteisöjä, joissa osaamisen jakamista tuetaan ja siihen kannustetaan kaikkia koulu yhteisön jäseniä. Yhdessä luodaan toimintatapoja, jotka tukevat vuorovaikutusta koulun sisällä ja yhteistyötä muiden oppilaitosten, elinkeinoelämän, kulttuurilaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Opiskelijoita rohkaistaan toimimaan verkostoituneessa globaalissa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Oulun kaupungin sivistysohjelmassa osallisuus ja yhteisöllisyys on keskeinen tavoite ja keino hyvinvoinnin edistämiseksi. Opiskelijoiden osallistaminen on lukiokoulutuksessa tärkeää. Heille tarjotaan mahdollisuus osallistua päätöksentekoon. Osallistumisen väyliä ovat esimerkiksi

opiskelijakuntatoiminta, Oulun nuorten edustajisto (ONE) ja Suomen lukiolaisten liitto. Edustajistolla on suora yhteys kaupungin päättäjiin ja edustus keskeisissä luottamuselimissä.

Opiskelijoille tarjotaan tilaisuus osallistua opettajainkokouksiin ja erilaisiin suunnitteluryhmiin. Tuutoritoiminnassa opiskelijat antavat toisilleen vertaistukea. Teknologiaa ja sosiaalista mediaa hyödynnetään osallisuuden mahdollistamisessa.

Opetuksen yhteistoiminnalliset ja tiimimäiset työskentelytavat tukevat ryhmytymistä ja madaltavat osallistumisen kynnyksiä. Oppiainerajat ylittävä työskentely edistää koko lukion yhteisöllisyyttä.

Kumppanuudet ja verkostot luovat mahdollisuuksia osallisuuteen. Opetussuunnitelmatyö, kansainvälinen yhteistyö, kulttuuri- ja urheilutoiminta, kestävä kehityksen edistäminen sekä oman lukion teema- ja juhlatoimikunnat ovat käytännön esimerkkejä yhteisöllisestä toimintakulttuurista.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Liikunnallinen toimintakulttuuri sekä taiteen kokeminen ja tekeminen tukevat yhteisön hyvinvointia. Myönteinen ja kannustava asenne lisäävät koulu yhteisön ilmapiiriin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Opiskelijaa ohjataan oman ajankäytön hallintaan. Riittävät tauot ja monipuolinen kouluruoka auttavat jaksamaan.

Lukion toiminnassa otetaan huomioon kestävä kehityksen periaatteet. Opiskelijoita rohkaistaan toimimaan aktiivisesti oikeudenmukaisen ja kestävä tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Kestävä elämäntavan teemat tuodaan esille kaikessa toiminnassa ja kaikissa oppiaineissa.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Oulun lukiot edistävät kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Kaikille turvataan sekä perusoikeudet että osallistumisen mahdollisuudet ja kaikkien yksilöllisiä tarpeita arvostetaan ja ne otetaan huomioon. Oulun lukioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on kunkin koulun opetussuunnitelman liitteenä. Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma sisältää ohjeet ja toimenpiteet opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Opetuksessa, koulun arjessa ja koulu yhteisön tapahtumissa tuodaan esille paikallista kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Jokainen oululainen opettaja on oman oppiaineensa arvojen, asenteiden, kielen ja historian tuntemukseen kasvattaja. Lukiolaisen oman kieli-identiteetin tiedostamista ja vahvistamista tuetaan opintojen alusta loppuun.

3.4 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Oulun kaupungin lukioissa huoltajille järjestetään vanhempainiltoja ja erimuotoisia tapahtumia eri vuosiluokilla. Huoltajat saavat tietoa opiskelijan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja arvioinnista Wilma-käyttöliittymän kautta. Koulujen vastuulla on tiedottaa koteja riittävästi niin yksittäistä opiskelijaa kuin koko koulu yhteisöä koskevasta työsuunnitelmasta ja sen muutoksista. Yhteistyön merkitys korostuu nivelvaiheissa. Huoltajia kannustetaan osallistumaan koulun toiminnan kehittämiseen.

Moniammatillisena yhteistyönä laadittu koulukohtainen opiskeluhoitosuunnitelma tulee olla Wilmassa opiskelijoiden ja huoltajien luettavissa. Koulutuksen järjestäjä selvittää määräjain kyselyiden avulla opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän

toiminnasta. Koulut kehittävät ja arvioivat yhteistyötä osana vuosittaista työsuunnitelmaa. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö kuvataan koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa.

3.5 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Oulun kaupungin lukiolaisille järjestetään mahdollisuuksia tutustua korkeakouluopintoihin. Yhteistyössä Oulun yliopiston, Oulun ammattikorkeakoulun, Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston ja Diak-ammattikorkeakoulun kanssa lukiolaisille on laadittu korkeakouluopinnoista opintotarjotin, josta opiskelijat voivat valita usean alan opintokokonaisuuksia. Yhteistyöteemoina ovat muun muassa ilmastonmuutos, teknologia ja biotalous. Oulun kaupungin lukiolaiset osallistuvat säännöllisesti korkeakoulujen järjestämiin tapahtumiin kuten abipäivät ja tieteen päivät. Yliopiston opettajien ja lukio-opettajien tapaamisia järjestetään aika ajoin.

Työelämäyhteistyön tarkoituksena on lisätä tietoisuutta yrittäjyydestä ja paikallisista yrityksistä. Nuoria kannustetaan tutustumaan työelämään ja yrittäjyyteen ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Yhteistyössä BusinessOulun ja yrityssektorin kanssa lukiolaisille järjestetään info-tilaisuuksia ja ohjattuja vierailuja alueen yrityksiin. Oulun kaupunki osallistuu nuorten työllistämiseen erilaisten kampanjoiden ja oman kesätyöllistämisen kautta. Oululaisissa lukioissa järjestetään yrittäjyysopintoja, joissa verkostoidutaan alueellisesti ja kansainvälisesti.

Lukiolaisten kansainvälistymistä ja monipuolisen kielitaidon kehittymistä tuetaan Yhdistyneiden kansakuntien, Euroopan unionin ja kansallisten sekä Oulun kaupungin asettamien tavoitteiden mukaisesti. Oulun lukiolaiset voivat osallistua muun muassa Unesco-koulujen verkoston toimintaan, Erasmus-hankkeisiin ja Oulun kaupungin kansainvälisiin verkostoihin ja tapahtumiin. Oulun Lyseon lukion International Bacculaureate -koulutus on kansainvälinen koulutusohjelma, jota tarjotaan tilauskoulutuksena myös EU-alueen ulkopuolisille opiskelijoille.

4 OPISKELIJAN OHJAUS JA TUKEMINEN

4.1 Ohjaus

Oulun kaupungin lukioiden ohjausta kehitetään ja koordinoidaan lukioiden opinto-ohjaajien tiimissä, joka kokoontuu säännöllisesti.

Opiskelija laatii opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Jokaisella opiskelijalla on nimetty ryhmänohjaaja, joka toimii opiskelijan lähiohjaajana lukio-opintojen ajan. Opettajat suunnittelevat opintojaksoilla toteutettavaa korkeakoulu- ja työelämäyhteistyötä esimerkiksi kutsumalla oppitunnille vierailijoita korkeakouluista tai tutustumalla opiskelijaryhmien kanssa eri kohteisiin.

Oulun kaupungin lukioiden opiskelijoilla on mahdollisuus valita omaan opinto-ohjelmaansa opintoja toisesta kaupungin lukiosta. Opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa myös kokonainen periodi toisessa Oulun kaupungin lukiossa. Rehtori vastaa osaamisen tunnistamisesta opiskelijan sitä pyytessä.

Siirtymävaiheen yhteistyö

Perusopetuksen kanssa on sovittu yhteiset käytänteet tiedonsiirtoon. Peruskoululaisille ja heidän huoltajilleen järjestetään mahdollisuuksia tutustua lukio-opintoihin. Koulutuksen järjestäjä määrittää vuosittain, minkälaisia mahdollisuuksia peruskoulun oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajilleen ja opettajilleen tarjotaan lukio-opintoihin tutustumiseksi. Kouluittain valitut opiskelijatutorit osallistuvat lukiokoulutuksen esittelyyn ja ovat tukena lukion aloituksessa.

Yhteistyö ammatillisen koulutuksen ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sisältää tiedottamista, tutustumisia ja tiedonsiirtoa. Opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon.

Oulun lukiolaisten mahdollisuudet orientoiviin opintoihin korkea-asteella on kuvattu Oulun lukio-koulutuksen verkkosivuilla. Lukiolaiset tutustuvat korkeakouluopintoihin vierailukäynneillä. Lukioissa hyödynnetään korkeakoulujen tarjoamia jatko-opintoesittelyjä sekä osallistutaan korkeakoulujen järjestämiin tapahtumiin. Oppiaineiden opiskeluun sisältyy yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Monialainen yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Monialainen yhteistyö eri toimijoiden kanssa tukee Oulun lukioiden kasvatus- ja opetustavoitteita. Opintojaksoille kutsutaan työelämän edustajia ja opiskelijoille järjestetään tutustumiskäyntejä yrityksiin ja työpaikoille. Opiskelijat saavat kesätyösetelin ja heitä ohjataan työelämäkysymyksissä opintojaksoilla.

Koulut tekevät yhteistyötä nuoriso- ja sosiaalityön kanssa esimerkiksi järjestämällä teemapäiviä ja vanhempainiltoja. Lukion opiskelijat tutustuvat Byströmin Ohjaamon palveluihin, jotka täydentävät tarjottavaa ohjausta ja etenkin jälkiohjausta. Byströmin Ohjaamo tekee monipuolista yhteistyötä muun muassa TE-palveluiden, Etsivän nuorisotyön ja sosiaalityön toimijoiden kanssa.

Kolmannen sektorin toimijoista yhteistyötä tehdään esimerkiksi Vuolle-opiston Poikien talon ja Tyttöjen talon kanssa. Yhteistyö on sekä yhteisöllistä että yksilöllistä. Opinto-ohjaajat koordinoivat yhteistyötä.

Tiivistelmä Oulun kaupungin ohjaussuunnitelmasta

Ohjaustoiminta Oulun kaupungin lukioissa muodostaa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan.

Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijoiden opintojen sujumista seurataan ja heidän opintojensa etenemistä tuetaan. Opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelua tuetaan yhteistyössä opiskelijan, huoltajien, opettajien, opinto-ohjaajan, rehtorin ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa. Ohjaus on koko kouluyhteisön tehtävä.

Jokaisessa lukiossa on opinto-ohjaaja tai opinto-ohjaajia, riippuen opiskelijamäärästä. Opinto-ohjaaja on ohjauksen asiantuntija, jolla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Oulun kaupungin lukioissa ohjaus järjestetään pääosin lukio-opintojen aikaisena ohjauksena, jonka toteutuminen kuvataan tarkemmin lukiokohtaisessa ohjaussuunnitelmassa (luku 5). Jos opiskelija ei ole saanut lukion oppimäärän suorittamisen jälkeen jatko-opiskelupaikkaa, hänellä on oikeus saada ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana.

Opintojaksomuotoisen opetuksen ja ohjauksen sisällöt on kuvattu valtakunnallisen opetussuunnitelman luvussa 6.21. Menetelmät ja työtavat vaihtelevat opintojaksojen toteutuksessa lukioittain. Työtapoina voi olla esimerkiksi tehtäviä, keskusteluja, opettajajohtoista opetusta, ryhmätöitä, vierailijoiden pitämiä esityksiä ja vierailuita. Opinto-ohjauksen opintojaksoilla voi olla käytössä oppikirja.

Henkilökohtaisen ohjauksen sisällöt lähtevät yleensä ohjaukseen hakeutuvan opiskelijan tarpeista ja lähtökohdista. Ohjauksen sisällöt voivat liittyä myös opiskelijan opintojen vaiheeseen esimerkiksi opintojaksovalintoihin. Henkilökohtaisessa ohjauksessa käsitellään myös opiskelijan opiskelusuunnitelmaa, ylioppilastutkintosuunnitelmaa ja jatko-opinto- ja urasuunnitelmaa. Opiskeluun liittyvien kysymysten lisäksi ohjauksessa voidaan käsitellä opiskelijan elämäntilannetta ja hyvinvointia. Henkilökohtaisen ohjauksen menetelmät ovat pääasiassa keskusteluun pohjautuvia. Myös erilaisia tehtäviä ja testejä voidaan käyttää apuna. Ohjauskeskustelun tarkoitus on auttaa opiskelijaa tekemään itseään koskevia päätöksiä ja lisätä hänen toimijuuttaan.

Ohjauksen muotoina voidaan käyttää myös pienryhmäohjausta ja vertaisohjausta. Pienryhmäohjauksessa opiskelija voi käsitellä itselleen tärkeää asiaa yhdessä sekä opinto-ohjaajan että vertaisten kanssa. Vertaisohjauksessa opiskelijat käsittelevät annettua teemaa ilman opinto-ohjaajan aktiivista osallistumista ohjausprosessiin. Molempia työmuotoja voi käyttää missä tahansa lukio-opintojen vaiheessa ja mihin tahansa teemaan liittyen.

Verkko-ohjauksen avulla voidaan toteuttaa kaikkia edellä mainittuja ohjausmuotoja, joko osittain tai kokonaan. Verkko-ohjauksessa voidaan käyttää välineenä esimerkiksi Teamsiä, Wilmaa ja sähköpostia. Verkko-ohjausta voidaan toteuttaa sekä lähiopetuksessa että etäopetuksessa.

Koko koulun ohjaustoimintaa arvioidaan lukiokohtaisesti säännöllisesti. Tarvittaessa ohjaustoimintaa voi arvioida myös kaupunkitasolla. Ohjaustoimintaa voidaan arvioida esimerkiksi:

- erillisin kyselyin ohjaustoiminnasta esimerkiksi kyselyt ohjaustoiminnasta kuten kyselyt lukion aloittaville, jatko-opintosuunnitelmakyselyt, kyselyt ryhmäohjauksista

- osana muita kyselyitä kuten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely
- laadullisesti, esimerkiksi opettajainkokouksessa keskusteluin

Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon esimerkiksi seuraavia näkökulmia:

- opiskelijälähtöisyys
- saavutettavuus, esteettömyys
- tasa-arvo, yhdenvertaisuus
- osallistaminen, avoimuus
- palvelujen ja henkilöstön ammattimaisuus
- tutkimusperusteisuus.

Ohjaussuunnitelma kokonaisuudessaan löytyy paikallisen opetussuunnitelman liitteistä.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Oulun kaupungin lukioissa erityisopetus auttaa opiskelijaa tiedostamaan ja ymmärtämään omia vahvuuksiaan sekä tuen tarpeita omassa opiskelussaan. Opiskelija voi saada tukea, ohjausta ja opetusta oppimisvaikeuksiin. Lukion erityisopetuksen tavoitteena on auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittämään opiskeluun sopivia toimintatapoja.

Erityisopetuksella edistetään yhdenvertaisuutta opiskella ja suorittaa lukio-opinnot. Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Pedagogisen tuen suunnitelman (PETS) avulla huomioidaan opiskelijan yksilölliset oppimisedellytykset. Opiskelijaa tuetaan käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä ja tarpeellisia erityisjärjestelyjä.

Oulun kaupungin lukioiden opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua lukemisen ja kirjoittamisen perustaitojen kartoitukseen, jonka tulosten perusteella opiskelijan kanssa suunnitellaan pedagogista tukea. Kartoituksen perusteella opiskelija voi saada lausunnon ylioppilastutkintoa varten.

Muuhun oppimisen tukeen, tukitoimien saatavuuteen ja järjestelyihin osallistuvat kaikki opiskelijan ympärillä olevat toimijat. Oppimisen tuen prosessiin sisältyvät tuen tarpeen havaitseminen, käytänteistä ja toimintatavoista sopiminen, tuen suunnitteleminen ja monialaisen tuen toteuttaminen.

Opiskelijan tuen tarvetta arvioidaan monialaisesti. Arvioinnissa hyödynnetään opiskelijan kokemusta oppimisvaikeuksista, perusopetuksesta ja huoltajalta saatua tietoa sekä opintoihin liittyviä kyselyjä ja tutkimuksia. Keskeistä on ryhmänohjaajan, aineenopettajan, opinto-ohjaajan ja erityisopettajan yhteistyö. Työnjako on kuvattu ohjaussuunnitelmassa. Monialaisuus toteutetaan opiskelijälähtöisesti.

Pedagogisen tuen toteutumista seurataan jatkuvasti opintojen edetessä ja siitä tiedotetaan opiskelijoita ja huoltajia. Erityisopettajan lausunnot ovat opiskelijan käytettävissä muissa opinnoissa.

4.3. Opiskeluhoolto

Oulussa opiskeluhoollon palveluiden järjestämisestä lukioissa vastaa Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut. Opiskeluhooltotyötä yksittäisessä lukiossa johtaa rehtori.

4.3.1 Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet

Oulun kaupungin arvot rohkeus, reiluus ja vastuullisuus ohjaavat opiskeluhooltotyötä. Oulun kaupungin yleisiä toimintaperiaatteita lasten ja nuorten palveluissa linjataan **lasten ja nuorten**

hyvinvointisuunnitelmassa ja Oulun kaupungin Opiskeluhoolto ja opiskelun tukitoimet lukiossa -oppaassa.

Oppaassa on kuvattu opiskeluhoitopalvelujen toteuttamisen tapaa käytännössä. Opas toimii lukioiden opetussuunnitelman opiskeluhoitoa käsittelevän luvun tukimateriaalina. Oppaassa tarkastellaan lukioiden opiskeluhoollon toiminnan perusteita ja lähtökohtia, kuvataan toteuttamisen tapaa ja rakenteita, selvennetään opiskeluhoollon kirjaamiskäytäntöjä ja salassapidon merkitystä osana yksilökohtaisen opiskeluhoollon kokonaisuutta. Oulun kaupungin lukioiden hyvinvointityöryhmä vastaa oppaan päivityksestä ja se hyväksytetään Sivistys- ja kulttuuripalveluiden sekä hyvinvointipalveluiden yhteisessä johtoryhmässä.

Oulussa opiskeluhoitotyötä ohjaavia periaatteita ovat

- Tasavertaisten palveluiden turvaaminen kaikille lukiolaisille, mikä tarkoittaa palveluiden saatavuuden lisäksi esimerkiksi lukioiden OHR-käytäntöjen yhtenäistämistä. Yhdenmukaisella OHR-johtoisella suunnittelulla ja systemaattisella toteutuksen seurannalla tavoitellaan yhdenmukaisuutta, ennakoitavuutta ja vaikuttavuutta. Tätä työtä valmistelee ja konsultoi Oulun lukioiden hyvinvointityöryhmä.
- Opiskeluhoitotyön suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi yhteistyössä koko oppilaitoksen henkilökunnan, opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Työkaluina käytetään hyvinvointikyselyä ja valtakunnallista kouluterveyskyselyä, jotka toteutetaan vuorovuosittain. Opiskeluhoitotyötä toteutetaan kyselyjen tulosten ja yhteisön tarpeiden pohjalta.
- Yksilökohtaisen opiskeluhoollon keskiössä on monialaisen yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän työskentely. Ryhmän työskentelyssä korostuu määritelty työnjako ja monialainen seuranta. Ryhmässä nimetään vastuuhenkilö, joka huolehtii ryhmän koolle kutumisesta ja jatkuvuudesta.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Koko lukioyhteisöä tukeva ennaltaehkäisevä yhteisöllinen työ on opiskeluhoollon ensisijainen toimintamuoto Oulussa. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteutetaan muun muassa osana oppitunteja, ryhmänohjausta, opinto-ohjausta ja koulun yhteisöllisiä tapahtumia. Lukiokohtaisella opiskeluhoitoryhmällä on keskeinen rooli yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelussa, toteutuksessa ja vaikuttavuuden arvioinnissa.

Hyvinvointikyselyt, kuten kouluterveyskyselyt ja kokemuksellinen hyvinvointikysely, tuottavat lukioyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden kannalta tärkeää tietoa. Kyselyt mahdollistavat lukioyhteisön toimintatapojen kehittämisen opiskelijoilta, huoltajilta ja henkilökunnalta saadun tiedon perusteella. Kyselytiedon pohjalta valitaan vuosittaiset kehittämiskohteet, jotka aktiivisesti ohjaavat yhteisöllistä toimintaa ja lukioyhteisön toimintatapoja tarjoten mahdollisuuden opettajien, opiskelijoiden ja opiskeluhoitohenkilöstön väliseen vuoropuheluun.

Yhteistyötä huoltajien kanssa tehdään muun muassa vanhempainyhdistysten toiminnan ja erilaisten huoltajille järjestettyjen tilaisuuksien kautta. Yhteistyötä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa tehdään tapauskohtaisesti ja tarvelähtöisesti.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Lähtökohtana on, että opiskeluhoitopalvelut ovat saatavilla opiskelijan omassa lukiossa. Jokaiselle lukiolle on nimetty työntekijät opiskeluhoitopalveluihin. Opiskelija tai hänen huoltajansa voivat

olla suoraan yhteydessä lukion opiskeluhoitohenkilökuntaan. Tietoa opiskeluhoillon palveluista annetaan muun muassa opinto-oppaissa, lukioiden nettisivuilla, Wilmassa ja oppilaitoksen tapahtumissa. Yksilökohtaisen opiskeluhoillon keskiössä on monialaisen yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän työskentely.

Opiskeluhoitoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Oulussa kaikkien lukioiden opiskeluhoitoa ohjaa sivistys- ja kulttuuripalveluiden sekä hyvinvointipalveluiden johtoryhmä, joka vastaa koulutuksen järjestäjäkohtaisesta opiskeluhoillon kokonaisuudesta. Lisäksi kaupungissa toimii Oulun lukioiden hyvinvointityöryhmä, joka valmistelee, kehittää ja suunnittelee opiskeluhoillon toimintaa ja arviointia lukioilla.

Hyvinvointityöryhmä kokoontuu säännöllisesti ja sitä johtaa opiskeluhoillon palvelupäällikkö. Ryhmässä ovat edustettuina lukioiden rehtorit, opinto-ohjaajat, erityisopettajat, kouluterveydenhuolto sekä opiskeluhoillon kuraattorit ja psykologit. Ryhmän jäsenet edustavat oman alansa asiantuntijuutta opiskeluhoollollisissa asioissa. Ryhmän tavoitteena on edistää palveluiden yhdenvertaista toteutumista kaikissa Oulun lukioissa.

Jokaisessa lukiossa toimii opiskeluhoitoryhmä, johon kuuluu rehtori, opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja ja/tai lääkäri, erityisopettaja, lukiokuraattori ja/tai lukiopsykologi, opiskelijoiden edustaja ja tarvittaessa muita asianosaisia. Opiskeluhoitoryhmän toiminnasta vastaa rehtori. Opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa lukukaudessa.

Opiskeluhoitoryhmän keskeisenä tehtävänä on koko lukioyhteisön osallistaminen hyvinvointityöhön. Lukioilla voi olla erilaisia yhteisölliseen hyvinvointiin liittyviä ryhmiä, joiden kanssa tehtävä yhteistyö on ensisijaisen tärkeää. Opiskeluhoitoryhmän työssä korostetaan erityisesti yhteistyötä opiskelijakunnan hallituksen ja opiskelijatutoreiden kanssa sekä varmistetaan huoltajien näkökulmien huomioiminen.

Keskeistä opiskeluhoitoryhmän työskentelyssä on työn jatkuva arviointi lukuvuoden aikana. Opiskeluhoillon toiminnan kannalta keskeiset kriisisuunnitelma ja kiusaamisen vastainen suunnitelma käydään ryhmässä yhteisesti läpi ja varmistetaan vuosittain niiden ajantasaisuus.

Lukiokohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on

- opiskeluhoillon käytännön toiminnan suunnittelu, toteutus, arviointi ja tiedottaminen eri lähteistä kootun tiedon pohjalta,
- yhteisöllisen ja ennaltaehkäisevän työ- ja toimintakulttuurin rakenteiden ja toimintatapojen luominen opiskeluhoitosuunnitelman ja opiskeluhoitoryhmän vuosikellon mukaisesti,
- opiskelijoiden vaikuttamismahdollisuuksista huolehtiminen yhteistyöllä opiskelijakunnan hallituksen sekä tutoreiden kanssa sekä
- yhteistyön koordinointi oppilaitoksen yhteisölliseen hyvinvointiin liittyvien ryhmien, huoltajien ja oppilaitoksen ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa.

Yksittäisen opiskelijan opiskeluhoollolliset asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa yksilökohtaisessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Lukion henkilökuntaan (opettajat, opiskeluhoillon henkilöstö) kuuluva kokoa tarvittaessa yhteistyössä opiskelijan kanssa monialaisen asiantuntijaryhmän opiskelijan tueksi, jotta opiskelija saa asianmukaista tukea mahdollisimman varhain. Epäselvissä tilanteissa voi konsultoida opiskeluhoillon henkilöstöä. Monialaisen asiantuntijaryhmän taapamisessa sovitaan tarvittavista tukitoimista ja niiden toteutumisen seurannasta.

Monialaisen yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän toimintaperiaatteet ovat:

- Opiskelijälähtöisesti tuetaan opiskelun sujuvuutta ja ennaltaehkäistään opiskeluun liittyviä haasteita. Opiskelijan tarpeet ja toiveet ovat ryhmän toiminnan keskiössä.
- Monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä kootaan niissä tilanteissa, joissa opiskelijan palvelutarve on arvioitava moniammatillisesti. Esimerkiksi jos opettajalla herää huoli opiskelijasta, kokoaa opettaja monialaisen yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän opiskelijan asiassa. Monialainen ryhmä kootaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyön alussa tai mahdollisimman pian yhteistyön aloittamisen jälkeen.
- Oulun kaupungissa on sovittu, että monialaisen yksilökohtaisen asiantuntijaryhmän toiminnasta syntyvät opiskeluhoitokertomukset kirjataan Wilmaan.
- Monialaisessa yksilökohtaisessa asiantuntijaryhmässä keskeistä on määritelty työnjako ja monialainen seuranta. Kutsun saanut työntekijä osallistuu ryhmään. Ryhmässä nimetään vastuuhenkilö, joka huolehtii ryhmän koolle kutumisesta ja toiminnan seurannasta. Ryhmän jäsenet ovat tietoisia opiskelijan tilanteesta, kunnes tarve monialaiselle yhteistyölle katsotaan yhdessä päättyneeksi.

4.3.2 Opiskeluhoollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Oulussa opiskeluhoollon suunnitelmien kokonaisuuden muodostavat lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan ja opetussuunnitelmaan kirjatut kuvaukset opiskeluhoollosta sekä lukiokohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Monialaisessa yhteistyössä valmisteltavat suunnitelmat ohjaavat opiskeluhoollon suunnittelua, toteutusta ja seuranta.

Oulun kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan kirjataan opiskeluhoollon tavoitteet ja toteuttamistavan keskeiset periaatteet, arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta. Lukiokohtaisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa tulee ilmetä konkreettisia ja arvioitavia toimia hyvinvointityön toteuttamiselle sekä miten opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus hyvinvointityössä toteutuu. Suunnitelmaa laadittaessa sovitaan menettelytavoista, joilla oppilaitoshenkilöstö, opiskelijat ja huoltajat sekä opiskeluhooltoon osallistuvat yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Samalla sovitaan suunnitelmasta tiedottamisesta tarvittaville tahoille.

Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut koulutuksen järjestäjänä seuraa oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista.

Opiskeluhoolto opetussuunnitelmassa

Lukiokohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laadinta

Lukiokohtainen opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan monialaisessa yhteistyössä opetus- ja opiskeluhoitohenkilöstön sekä oppilaitoksen opiskeluhooltoon osallistuvien sidosryhmien kanssa. Luku- vuosittain tarkistettavan opiskeluhoitosuunnitelman laadinnasta vastaa lukion opiskeluhoitoryhmä. Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan erilliselle lomakkeelle ja se julkaistaan lukion opiskeluhoollon www-sivuilla.

1.Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Oulun kaupungissa oppilaitoskohtainen opiskeluhoollon kokonaistarve arvioidaan opiskelijoilta ja kerätyn hyvinvointitiedon pohjalta. Hyvinvointitietoon pohjautuvia seuranta- ja arviointilähteitä ovat muun muassa joka toinen vuosi toteutettu kouluterveyskysely, kokemuksellisen hyvinvointitiedon aineisto, suoraan opiskelijoilta ja huoltajilta saatu palaute sekä palveluista saatavissa oleva asiakaspalaute. Myös kansalliset TeaViisari ja Karvi sisältävät paikallisesti hyödynnettävää opiskeluhoollon järjestämistä koskevaa arviointi- ja seuranta-aineistoa.

Hyvinvointitietoon pohjautuen oppilaitokset asettavat yhteisölliseen opiskeluhooltotyöhön lukuvoosittaiset tavoitteet, niitä vastaavat toimenpiteet ja toteutuksen seurannan menettelytavat. Oppilaitokset laativat arvion opiskeluhooltopalveluiden tarpeesta ja käytettävissä olevista palveluista.

2.Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Yllä luetellut yhteisöllisiä toimenpiteitä koskevat kuvaukset ja ohjeistukset voivat olla osa Oulun kaupungissa yhteisesti kuvattuja toimintamalleja. Tarvittaessa oppilaitokset täydentävät omat lukiokohtaiset tietonsa ja varmistavat toimintaohjeistuksista tiedottamisen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.

a) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oulun kaupungissa on laadittu monialaisessa yhteistyössä kaikkien lukioiden toimintaa ohjaava yhteinen suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Oppilaitokset laativat kaupungin yhteiseen suunnitelmaan pohjautuvan lukiokohtaisen ohjeistuksen (toimenpiteet tiivistetysti, yhteyshenkilöt yhteystietoineen, tiedotus- ja päivitys vastuut), jonka ajantasaisuudesta vastaa lukion opiskeluhooltoryhmä.

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oulun kaupungissa on laadittu monialaisessa yhteistyössä kaikkien lukioiden toimintaa ohjaava toimintamalli koskien äkillisiä kriisejä ja uhka- ja vaaratilanteita. Kukin lukio laatii kaupungin yhteiseen toimintamalliin pohjautuvan lukiokohtaisen kriisityön toimintaohjeistuksen (toimenpiteet tiivistetysti, yhteyshenkilöt yhteystietoineen, tiedotus- ja päivitys vastuut), jonka ajantasaisuudesta vastaa lukion opiskeluhooltoryhmä.

3.Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Lukuvuoden alussa opiskelijoille ja huoltajille tiedotetaan opiskeluhoollon suunnittelusta, toteuttamisesta sekä yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. Oppilaitoksissa varmistetaan, että tiedot ovat ajantasaisesti saatavilla myös lukioiden omilla www-sivuilla.

4.Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Oppilaitoskohtaisissa opiskeluhoollon suunnitelmissa kuvataan ne toimenpiteet, joilla varmistetaan opiskelijoiden ja huoltajien osallistuminen yhteistyön eri vaiheissa ja toteutusmuodoissa.

5.Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Opiskeluhooltoryhmä vastaa oppilaitoskohtaisesta opiskeluhoollon tavoitteenasettelusta ja niiden toteutumisen arvioinnista ja seurannasta lukukauden päättyessä. Arvioinnin keskeiset tulokset kirjataan opiskeluhooltoryhmän lukukauden viimeisen kokouksen muistioon ja niitä hyödynnetään seuraavan lukuvuoden opiskeluhooltotyön suunnittelussa.

4.4 Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Erillinen taulukko paikallisen opetussuunnitelman liitteenä.

5 OPISKELIJAN OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINTI

5.1 Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Oulun kaupungin lukioissa opiskelijoiden kanssa keskustellaan jokaisen opintojakson alussa arvioinnin perusteista ja tavoista, joilla arviointi opintojakson aikana toteutetaan. Arvioinnin perusteet ja arviointitavat kuvataan opiskelijoille jaettavaan opintojakson työsuunnitelmaan. Opintojakson lopussa opiskelijalla on itsearviointin osana mahdollisuus eritellä, miten opintojakson aikainen arviointi on tukenut ja ohjannut hänen oppimistaan ja miten hän on mielestään saavuttanut osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet.

5.2 Opintojakson arviointi

Oulun kaupungin lukioissa arviointi on monipuolista ja kannustavaa. Opintojakson arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Kirjallinen koe on korkeintaan yksi osa arviointia. Opintojaksoilla tehtävien töiden ja tutkimusten tehtävänannot ja arviointikriteerit tulee suhteuttaa opintojakson laajuuteen ja opiskelijan kokonaistyömäärään.

Opiskelija saa palautetta sekä opintojakson aikana että sen lopussa. Palaute voi olla sekä suullista että kirjallista. Opintojakson aikainen palaute annetaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää työskentelyään ja saavuttaa opintojakson tavoitteet. Opintojakson lopussa annettu arviointi kuvaa, kuinka hyvin ja missä määrin tavoitteet on saavutettu.

Arviointi on Oulun lukioissa monipuolista, rakentavaa ja kannustaa opiskelijoita oppimiseen ja ponnistelemaan omista lähtökohdistaan parempaan. Opiskelijoita tulee kohdella tasavertaisesti: arviointi kohdistuu tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Oppimisen tuen tarpeet huomioidaan arvioinnin toteuttamistavoissa mahdollisuuksien mukaan siten kuin ne on kirjattu opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

5.2.1 Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Oulun kaupungin lukioissa kesken olevan opintojakson opinnot merkitään keskeneräisen oppiaineen osalta täydennettäväksi (T = täydennettävä) ja lisätietoihin kirjataan, mitä suorituksia tai näyttöjä puuttuu. Opintojakson täydentäminen on tehtävä viimeistään sen päättymistä seuraavan periodin loppuun mennessä. Tämän jälkeen opintojakso katsotaan keskeytetyksi (K = keskeytetty) ja suoritetaan joko osallistumalla uudestaan opetukseen tai sopimalla vaihtoehtoinen suoritustapa huomioiden opiskelijan aiemmin osoittama osaaminen.

Opiskelijalle annetaan mahdollisuus korottaa opintojaksosta saamaansa arvosanaa. Tämä voidaan toteuttaa joko erillisenä opettajan toteuttamana kuulusteluna tai muutoin sovittavana suorituksena. Mikäli opiskelija ei saa korotettua opintojakson arvosanaa, jää aiempi arvosana voimaan. Opiskelijalla on kuitenkin mahdollisuus myös suorittaa opintojakso kokonaan uudestaan osallistumalla opetukseen.

Oulun kaupungin lukioissa paikalliset valinnaiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

5.2.2 Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa voidaan määritellä, mitkä opinnot edellytetään itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita ei voida itsenäisesti suorittaa. Opiskelija ja opettaja sopivat itsenäisesti suoritettavan opintojakson työtavoista ja arviointitavoista, joilla opintojakson sisällöt ja tavoitteet saavutetaan. Arvioinnin tulee olla riittävän monipuolista, ja se voi sisältää myös yhteisöllisiä työtapoja. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

5.2.3 Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Huoltajille annetaan tunnukset Wilma-järjestelmään, jossa heillä on mahdollisuus seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa voidaan päättää muista käytännöistä opinnoissa edistymisen seurannan ja huoltajien tiedottamisen suhteen.

LIITTEET

Liite 1 OPINTOJAKSOJEN LUOKITTELU

Kori 1: Pakolliset, lukioille yhteiset opintojaksot

Sisältää viisi (5) kaupungin LOPS-aineryhmien ideoimaa, oppiainerajat ylittävää opintojaksoa:

Opiskeluhyvinvointi 6 op (koostuu moduuleista OP1 PS1 TE1)

Oma kieli-identiteetti 2 op + Luonnontieteellisen tutkimuksen perusteet 4 op (koostuu moduuleista ENA1 RUB11 BI1 FY1 KE1)

Ympäristö ja ilmastonmuutos 6 op (koostuu moduuleista GE1 HI1 KU1)

Eurooppalainen yhteiskuntarakenne 8 op (koostuu moduuleista GE1 HI1 KU1 tai MU1)

Minä kulttuurin tekijänä (koostuu moduuleista KU1 MU1 ÄI4)

Jokainen Oulun lukio tarjoaa näistä vähintään kaksi (2) opintojaksoa ykkösvuoden opiskelijoille 1-3 periodeissa (vähimmäislaajuus 12 op)

Kori 2: Vapaavalintaiset, lukioille yhteiset opintojaksot

Sisältää kaupungin LOPS-aineryhmien ideoimia, oppiainerajat ylittäviä opintojaksoja, esimerkiksi:

Kriittinen kansalainen 4 op (koostuu moduuleista F11 YH1)

Ihminen ja ympäristö 4 op (koostuu moduuleista BI2 BI3 FY2 KE2)

Lukiot valitsevat, mitä näistä tarjoavat kunakin lukuvuotena

Kori 3: Lukioiden omat opintojaksot

Kullakin lukioilla ideoitua ja työstettyä oppiaineen sisäisiä ja oppiainerajat ylittäviä opintojaksoja

Korista 3 voidaan jatkossa nostaa koriin 2 opintojaksoa, jotka on testattu kouluilla ja toimiviksi havaittu.

Liite 2 OULUN KAUPUNGIN OHJAUSSUUNNITELMA

1. OHJAUKSEN KESKEISET KÄSITTEET

Ohjaus on koko kouluyhteisön toteuttamaa toimintaa, joka toteutuu opiskelijan näkökulmasta läpi koko lukioajan, monenlaisissa tilanteissa. Ohjauksen työnjako on kuvattu tarkemmin myöhemmin tässä ohjaussuunnitelmassa. Hyvä ohjaus on riittävää ja monipuolista. Se tukee aktiivisuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta sekä edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä ja jokaisella on oikeus ohjaukseen. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija.

Opinto-ohjaus on opinto-ohjaajan toteuttamaa toimintaa. Lukiolainen saa opinto-ohjausta opinto-ohjauksen oppitunneilla, pienryhmissä sekä henkilökohtaisessa ohjauksessa. Opinto-ohjaus sisältää kasvun, kehityksen ja toimintakyvyn tukemisen, oppimisen- ja opiskelutaidot sekä jatko-opinto- ja urasuunnittelutaidot.

Vertaisohjaus on yksi ohjauksen muoto, jossa opiskelijat toimivat toisilleen apuna ja tukena. Vertaisohjaus toteutuu usein spontaanisti esim. luokkatilanteissa.

Sukupuolietoinen ohjaus perustuu herkkyydelle tunnistaa yksilöllisyys ja persoonallisuus jokaisessa opiskelijassa. Ohjauksessa pyritään tunnistamaan sukupuolittavia yhteiskunnallisia tekijöitä ja pyritään purkamaan niitä sukupuolten tasa-arvoa rakentaen. Hyväksytään myös sukupuolten moninaisuus.

Esteettömyys liittyy yhdenvertaisuuteen. Esteettömyys kuuluu mahdollisuus oppia ja opiskella yksilöllisten kykyjen mukaisesti. Tämä edellyttää paitsi opiskelijoiden tuen tarpeiden myös heidän vahvuuksiensa tunnistamista. Tältä pohjalta opiskelijan kanssa voidaan suunnitella opintoja realistiselta pohjalta.

Saavutettavuus liittyy läheisesti tiedottamiseen ja siihen että ohjaus ja siihen liittyvä informaatio on tarjolla niin, että se on kaikkien saavutettavissa, helposti ja selkeästi.

Nivel- ja siirtymävaiheella tarkoitetaan opintojen vaiheita, joissa opiskelija siirtyy oppilaitoksesta toiseen, esimerkiksi peruskoulusta lukioon tai lukiosta jatko-opintoihin. Se voi tarkoittaa myös siirtymää lukiosta toiseen tai lukiosta ammatilliseen oppilaitokseen.

2. OHJAUKSEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

Ohjaustoiminta Oulun kaupungin lukioissa muodostaa kokonaisuuden, joka tukee opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja. Ohjaustoiminta tukee opiskelijoiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja toimijuutta kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan.

Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Opiskelijoiden opintojen sujumista seurataan ja heidän opintojensa etenemistä tuetaan. Opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelua tuetaan yhteistyössä opiskelijan, huoltajien, opettajien, opinto-ohjaajan, rehtorin ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa. Ohjaus on koko koulu yhteisön tehtävä.

3. OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN OULUN KAUPUNGIN LUKIOISSA SEKÄ OHJAUKSEN TOIMIJAT JA TYÖNJAKO

Jokaisessa lukiossa on opinto-ohjaaja tai opinto-ohjaajia, riippuen opiskelijamäärästä. Opinto-ohjaaja on ohjauksen asiantuntija, jolla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Oulun kaupungin lukioissa ohjaus järjestetään pääosin lukio-opintojen aikaisena ohjauksena, jonka toteutuminen kuvataan tarkemmin lukiokohtaisessa ohjaussuunnitelmassa (luku 5). Jos opiskelija ei ole saanut lukion oppimäärän suorittamisen jälkeen jatko-opiskelupaikkaa, hänellä on oikeus saada ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Varusmiespalveluksen tai siviilipalveluksen suorittaminen suoraan lukion jälkeen jatkaa oikeutta osallistua ohjaukseen vuodella.

Oulun kaupungin lukioissa noudatetaan koko koulu ohjaa-mallia ja ohjaus on henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä. Seuraavassa on kuvattu ohjauksen toimijat ja työnjako.

OPISKELIJA

- On ohjausprosessin aikana vastuullinen, aktiivinen ja osallistuva toimija.
- Kehittää opintojen aikana oppimaan oppimisen taitojaan.
- Oppii hankkimaan tietoa jatkokoulutuksesta ja työelämästä siten, että opiskelija voi tehdä itselleen parhaiten sopivia suunnitelmia koulutus- ja työuransa suhteen.
- Suunnittelee henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa ja ylioppilaskirjoitussuunnitelmansa yhdessä ryhmäohjaajan, aineenopettajien, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.
- Rakentaa ohjauksessa tulevaisuuttaan yksilöllisten toiveidensa mukaisesti.

REHTORI/APULAISREHTORI/VARAREHTORI

- Luo edellytykset onnistuneelle ohjaustoiminnalle.
- Huolehtii, että koko henkilöstö on tietoinen ohjauksen toteuttamisen periaatteista ja tavoitteista.

- Huolehtii siitä, että ohjauksen eri osa-alueita arvioidaan säännöllisesti.
- Tekee hallinnolliset päätökset (esim. opiskelijaksi otto, koulun vaihto, erottaminen ja siihen liittyvät keskustelut, todistukset, osaamisen tunnustaminen).
- Laatii opintotarjottimen.
- Myöntää poissaolot (esim. lupa yli 5 vrk, pitkät sairauspoissaolot, vaihto-opintovuosi).
- Vastaa ylioppilastutkinnosta (esim. tiedottaminen ja ohjeistaminen, ilmoittautuminen, osallistumisoikeudet, erityisjärjestelyt).

KOULUSIHTTEERI

- KELAn tuet opiskelijalle (esim. opintotuki, koulumatkatuki)
- Kurssisuoritusten siirtäminen Primukseen
- Koski, Wilma ja Primus- järjestelmiin liittyvät tehtävät koulukohtaisesti sovitusti (esim. Avainkoodit opiskelijoille ja huoltajille)
- YO-ilmoittautumiseen liittyviä asioita koulukohtaisesti sovitusti

AINEENOPETTAJA

- Ohjaa opetusryhmänsä opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelutaidoissa ja opiskelutekniikoissa
- Huomioi opetusryhmänsä erilaisia oppijoita.
- Antaa tukiopetusta.
- On selvillä oman oppiaineensa jatko-opintomahdollisuuksista sekä tukee opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksia. Opiskelijan yrittäjäyys - ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja (esim. yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa, vierailut).
- Ohjaa oman oppiaineensa ylioppilastutkinnon kokeen sisältöihin ja käytänteisiin sekä kokeeseen valmistautumiseen.
- Opiskelijan opintojen seuranta ja tukeminen omilla kursseilla (esim. poissaolot).
- Kun aineenopettajalla herää huoli opiskelijasta, hän voi ottaa huolen puheeksi opiskelijan kanssa. Tarvittaessa aineenopettajalla on mahdollisuus saada konsultaatiotukea opinto-ohjaajalta/erityisopettajalta/opiskeluhuollon työntekijöiltä.
- Tekee yhteistyötä huoltajien kanssa oman oppiaineensa näkökulmasta.
- Tekee ohjausyhteistyötä pedagogisten ja opiskeluhuollon toimijoiden kanssa.

RYHMÄNOHJAAJA

- Toimii oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden lähiohjaajana.
- Käynnistää oman ohjausryhmänsä ryhmäytymisprosessin sekä perehdyttää opiskelijat lukion käytänteisiin ja toimintatapoihin.
- Myöntää poissaolot (esim. lupa 1-5 vrk poissaolot).
- Seuraa oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja valintojen toteutumista, läsnäoloa sekä puuttuu mahdollisiin ongelmiin ja on tarvittaessa yhteydessä opiskelijaan ja huoltajiin (esim. poissaolot, opintojen edistyminen on hidasta, T/K/4-merkinnät).
- Kun ryhmänohjaajalla herää huoli opiskelijasta, voi hän ottaa huolen puheeksi opiskelijan kanssa. Tarvittaessa ryhmänohjaajalla on mahdollisuus saada konsultaatiotukea opinto-ohjaajalta/erityisopettajalta/opiskeluhuollon työntekijöiltä.

- Seuraa oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden ylioppilastutkinnon etenemistä yhteistyössä aineenopettajien, opinto-ohjaajien ja rehtorin kanssa.
- Pitää ryhmänohjauksen tunnit/tuokiot ja tiedottaa ohjausryhmänsä opiskelijoille ajankohtaisista asioista. Koulukohtaisesti sovitaan esimerkiksi toteutettavista ryhmänohjaajan haastatteluista.
- Tekee yhteistyötä oman ohjausryhmänsä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Ottaa tarvittaessa yhteyttä ryhmänsä opiskelijan huoltajaan opiskelijakohtaisissa huolta herättävissä tilanteissa.
- Tekee ohjausyhteistyötä pedagogisten ja opiskeluhuollon toimijoiden kanssa.

ERITYISOPETTAJA

- Tukee opiskelutaitojen vahvistamista, osallistuu opiskelutaitojen opettamiseen ja opiskelijan ohjaamiseen käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa.
- Tukee ja vahvistaa opiskelijan myönteistä kuvaa itsestään oppijana.
- Osallistuu tukea tarvitsevien opiskelijoiden opintojen suunnitteluun. (Esim. selvittää opiskelijoiden lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia ja auttaa löytämään niihin tukitoimia.)
- Vastaa digilukiseulojen ja -testien tekemisestä sekä lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuden lausunnosta (YTL) ja siihen liittyvän pedagogisen tuen suunnitelman kirjoittamisesta ylioppilastutkintoa ja opintojen suunnittelua varten. Koulukohtaisesti sovitaan, miten tämä toteutetaan.
- Yhteistyössä aineenopettajien, opinto-ohjaajien ja opiskeluhuollon toimijoiden kanssa tunnistaa tukea tarvitsevat opiskelijat.
- Konsultoi tarvittaessa aineenopettajia erityisopetukseen liittyvissä asioissa.
- Osallistuu oman ammattialansa asiantuntijana opiskeluhuoltoryhmän toimintaan ja yhteisölliseen opiskeluhuoltoon.
- Opiskelijan kannalta on keskeistä taata oppimisen esteettömyys, saavutettavuus ja yhdenvertainen asema, ennaltaehkäistä oppimisen vaikeuksia sekä tunnistaa tuen tarpeet varhaisessa vaiheessa.

OPISKELUHUOLLON HENKILÖSTÖ

- Lukion opinto-ohjauksen tavoitteena on varmistaa, että opiskelija saa ohjausta ja tukea siten, että hän selviytyy ja etenee opinnoissaan suunnitelmien mukaisesti.
- Tavoitteen toteutumiseksi tehdään yhteistyötä tarvittaessa opiskeluhuollon kuraattorin ja psykologin sekä opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin kanssa.
- Opiskeluhuollon henkilöstön tehtävät on kuvattu opiskeluhuollon suunnitelmassa.

OPISKELIJATUUTORI

- Pääsääntöisesti toisen vuoden opiskelija, joka on saanut tehtävänsä koulutuksen. Koulukohtaisesti sovitaan, miten tuutorien koulutus toteutetaan.
- Toimii yhteistyössä tuutorinnista vastaavan opettajan, opinto-ohjaajan/opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien kanssa.
- Opastaa ensimmäisen vuoden opiskelijoita lukio-opiskelun käytänteissä. Koulukohtaisesti sovitaan näistä käytännöistä.
- Perehdyttää lukion toimintakulttuuriin.
- Tutustuttaa opiskelijoita toisiinsa ja on mukana ryhmäyttämisessä.

- Osallistuu lukion markkinointi- ja esittelytilaisuuksiin.

OPINTO-OHJAAJA

- Ohjaa opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa henkilökohtaisessa tai ryhmä- ja luokkamuotoisessa opinto-ohjauksessa (esim. opinto-ohjauksen moduulit).
- Ohjaa opiskelijaa lukio-opintojen aikana (esim. henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinta ja päivittäminen sekä ylioppilaskirjoitussuunnitelman laadinta).
- Tukee opiskelijaa tunnistamaan vahvuutensa oppijana sekä käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä.
- Auttaa opiskelijaa tunnistamaan erilaisia jatko-opintomahdollisuuksia sekä kehittää opiskelijan taitoja arvioida omia vahvuuksiaan ja voimavarojaan suhteessa näihin mahdollisuuksiin ja tuleviin siirtymävaiheisiin (esim. jatko-opinto- ja urasuunnitelman laadinta).
- Tekee ohjausyhteistyötä pedagogisten (esim. aineenopettajat, erityisopettaja) ja opiskelu- huollon toimijoiden kanssa.
- Tekee ohjausyhteistyötä jatko-oppilaitosten edustajien sekä työelämä-, koulu – ja muiden toimijoiden kanssa.
- Osallistuu ohjauksen asiantuntijana opiskeluhuoltoryhmän toimintaan ja yhteisölliseen opiskeluhuoltoon.
- Osallistuu Oulun kaupungin Opotiimin toimintaan.
- Tiedottaa ajankohtaisista ohjauksellisista asioista (esim. yhteishaku ja jatko-opintotilaisuudet) saavutettavuuden huomioiden.
- Tekee yhteistyötä huoltajien kanssa yhdessä ryhmäohjaajien kanssa.

Ryhmäohjaukseen sekä tuutoritoimintaan liittyvät käytännöt sekä muut mahdolliset lukiokohtaiset käytännöt kuvataan lukiokohtaisessa ohjaussuunnitelmassa. Lukiokohtaiset täydennykset voidaan lisätä toimijakohtaisesti tai kappaleen loppuun. Koulusihteerien **tarkemmasta työnjaosta sovitaan koulukohtaisesti**. Lukiokohtaisesti voidaan kuvata, miten aineenopettaja osallistuu ohjauksen toimintamallien kehittämiseen ja toteutukseen esim. keskustelut oppiaineen opiskelun haasteista ja tavoitteista.

OPISKELIJAN OHJAUKSEN, TUEN JA OPISKELUHUOLLON TOIMIJAT OULUN KAUPUNGIN LUKIOISSA

4. OHJAUS SIIRTYMÄVAIHEISSA

Perusopetuksesta lukioon

Ohjauksen merkitys korostuu nivel- ja siirtymävaiheissa. Oulun kaupungin lukiot antavat tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille. Oulun kaupungin lukioissa järjestetään vuosittain vanhempainilta, jonka tarkoitus on esitellä lukio-opintoja huoltajille ja peruskoulun päättävälle opiskelijalle. Oulun kaupungin lukioissa järjestetään Avoimet ovet –tapahtuma kahden päivän ajan peruskoulun päättävälle oppilaille. Oppilas- ja opiskelijahuollollisen pedagogisen tiedonsiirron tavoitteena on tukea nuoren siirtymistä perusopetuksesta lukioon ja edesauttaa opintojen joustavaa aloittamista. Tiedonsiirrolla on tavoitteena tukea opiskelijan onnistumista ja hyvinvointia sekä auttaa lukioita ennakoimaan opiskelijan pedagogisen tuen tarvetta.

Perusopetuslain (1288/2013, 40 §) mukaan: *”Jos alle 18-vuotias oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän tämän lain, lukiolain (629/1998) tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) mukaisesti järjestämään opetukseen, toimintaan tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen tai koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. (11.8.2017/533)”*

Tiedot opiskelijan peruskoulun aikana saamasta pedagogisesta tuesta siirretään luottamuksellisesti, opiskelijan etu huomioiden. Tiedonsiirto tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Tavoitteena on opiskelijoiden opiskelun tukemisen kannalta olennaisen tiedon siirtäminen. Lainsäädäntö erottaa toisistaan perusopetuslaissa säädetyn oppimisen ja koulunkäynnin tuen ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetyn opiskeluhuollon (1288/2013 Lakiperusopetuslain muuttamisesta 40 §, 1287/2013 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki)

Oulun kaupungissa perusopetuksen ja toiseen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa on sovittu, että pedagogiseen tukeen liittyvä tieto siirretään tiedonsiirtolomakkeella tarvittaessa ja aina silloin, kun tiedonsiirto on tärkeää oppilaan jatko-opintojen aloittamisen ja etenemisen kannalta (Oppimisen ja opiskelun pedagoginen tuki peruskoulun päättyessä -tiedonsiirtolomake):

- Lomake täytetään perusopetuksessa yhdessä oppilaan, huoltajien ja tarvittavien opettajien kanssa.
- Nuorelle/huoltajille annetaan kopio lomakkeesta kotiin. Alkuperäinen lomake jää perusopetuksen koululle.
- Nuori/huoltaja(t) toimittaa lomakkeen uuteen oppilaitokseen.
- Perusopetuksen opinto-ohjaaja lähettää lomakkeesta kopion sen oppilaitoksen opinto-ohjaajalle, mihin oppilas siirtyy peruskoulusta.
- Lomakkeen tiedot otetaan käyttöön jatko-opinnoissa. Tarvittaessa pidetään lisäksi opiskelija-kohtainen tiedonsiirtopalaveri.

Oulun kaupungin lukioissa on käytössä *Tietoja ohjausta varten* – lomake. Opiskelija täyttää lomakkeen lukio-opintojen alussa yhdessä huoltajien kanssa. Lomakkeen tietoja käytetään opiskelijan ohjauksessa. Tavoitteena on auttaa ja tukea opiskelijaa lukio-opintojen aloittamisessa. Lomake on opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja oman ryhmänohjaajan käytettävissä, erikseen lukiossa sovitulla tavalla. Nuorella ja hänen huoltajillaan on mahdollisuus kertoa peruskoulun aikaisesta opiskelusta,

sen sujumisesta ja mahdollisista tukitoimista ja/tai pyytää henkilökunnan yhteydenottoa tukitoimien järjestämiseksi opiskelijalle.

Lukion vaihtaminen tai lukio-opintoihin siirtyminen ammatillisesta oppilaitoksesta

Mikäli opiskelija vaihtaa opiskelupaikkaa toisen asteen sisällä, opinto-ohjaaja huolehtii, että tiedot opiskelijan saamasta pedagogisesta tuesta siirtyvät luottamuksellisesti, opiskelijan etu huomioiden uuteen oppilaitokseen. Tiedonsiirto tehdään alaikäisen opiskelijan kohdalla yhteistyössä huoltajien kanssa. Tavoitteena on siirtää opiskelun kannalta olennainen tieto.

Lukio-opintojen keskeytyessä

Lukion opinto-ohjaajat, ryhmäohjaajat ja/tai rehtori ohjaavat tarvittaessa opiskelijaa jatkopaikkaan lukio-opintojen keskeytyessä. Yhteistyötä tehdään aina alle 18-vuotiaiden kohdalla myös huoltajien kanssa. Suurin osa lukion keskeyttäjästä siirtyy joko toiseen päivälukioon, aikuislukioon tai ammatilliseen oppilaitokseen. Siirto tehdään aina tarvittaessa saattaen vaihtaen.

Opiskelijat, joiden lukio-opinnot ovat vaarassa keskeytyä tai keskeytyneet, ja joilla ei ole tiedossa uutta opiskelupaikkaa, ohjataan nuorisolain 7 c § (20.8.2010/693) mukaisesti etsivän nuorisotyön ohjauspalveluihin. Lain mukaan koulutuksen järjestäjän on luovutettava alle 25-vuotiaan nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot nuoren kotikunnan etsivää nuorisotyötä varten, mikäli nuori keskeyttää opinnot lukiokoulutuksessa. Tietojen luovuttaminen tehdään yhteistyössä nuoren ja alaikäisen nuoren kohdalla myös hänen huoltajiensa kanssa. Myös huoltajat tai nuori itse voivat olla suoraan yhteydessä etsivään nuorisotyöhön.

Lukiokohtaisesti kuvataan, miten tietojen luovuttaminen etsivälle nuorisotyölle tehdään.

Jatko-ohjaus lukio-opintojen jälkeen

Opiskelijalla on vielä vuoden ajan valmistumisestaan oikeus saada jatko-ohjausta omasta lukiossaan. Oulun kaupungissa lukiosta valmistunut opiskelija, joka ei vielä ole saanut jatko-opintopaikkaa, voi hakeutua ohjaukseen myös Byströmin Ohjaamon kautta.

5. OHJAUKSEN SISÄLLÖT, MENETELMÄT JA TYÖTAVAT

Opintojaksomuotoisen opetuksen ja ohjauksen sisällöt on kuvattu valtakunnallisen opetussuunnitelman luvussa 6.21. Menetelmät ja työtavat vaihtelevat opintojaksojen toteutuksessa lukioittain. Työtapoina voi olla esimerkiksi tehtäviä, keskusteluja, opettajajohtoista opetusta, ryhmätöitä, vierailijoiden pitämiä esityksiä ja vierailuita. Opinto-ohjauksen opintojaksoilla voi olla käytössä oppikirja.

Henkilökohtaisen ohjauksen sisällöt lähtevät yleensä ohjaukseen hakeutuvan opiskelijan tarpeista ja lähtökohdista. Ohjauksen sisällöt voivat liittyä myös opiskelijan opintojen vaiheeseen esimerkiksi opintojaksovalintoihin. Henkilökohtaisessa ohjauksessa käsitellään myös opiskelijan opiskelusuunnitelmaa, ylioppilastutkintosuunnitelmaa ja jatko-opinto- ja urasuunnitelmaa. Opiskeluun liittyvien kysymysten lisäksi ohjauksessa voidaan käsitellä opiskelijan elämäntilannetta ja hyvinvointia.

Henkilökohtaisen ohjauksen menetelmät ovat pääasiassa keskusteluun pohjautuvia. Myös erilaisia tehtäviä ja testejä voidaan käyttää apuna. Ohjauskeskustelun tarkoitus on auttaa opiskelijaa tekemään itseään koskevia päätöksiä ja lisätä hänen toimijuuttaan.

Ohjauksen muotoina voidaan käyttää myös pienryhmäohjausta ja vertaisohjausta. Pienryhmäohjauksessa opiskelija voi käsitellä itselleen tärkeää asiaa yhdessä sekä opinto-ohjaajan että vertaisten kanssa. Vertaisohjauksessa opiskelijat käsittelevät annettua teemaa ilman opinto-ohjaajan aktiivista osallistumista ohjausprosessiin. Molempia työmuotoja voi käyttää missä tahansa lukio-opintojen vaiheessa ja mihin tahansa teemaan liittyen.

Verkko-ohjauksen avulla voidaan toteuttaa kaikkia edellä mainittuja ohjausmuotoja, joko osittain tai kokonaan. Verkko-ohjauksessa voidaan käyttää välineenä esimerkiksi Teamsiä, Wilmaa ja sähköpostia. Verkko-ohjausta voidaan toteuttaa sekä lähiopetuksessa että etäopetuksessa.

Ohjausta toteuttavat lukiossa myös aineenopettajat ja ryhmäohjaajat. He voivat käyttää ohjauksessaan myös edellä mainittuja työtapoja ja menetelmiä. Aineenopettajien ja ryhmäohjaajien antaman ohjauksen sisällöt ovat kuvattuna luvussa 4. ohjauksen toimijat.

Lukiokohtainen ohjaussuunnitelma sisältää keskeiset toimintamallit ja etenemisen erilaisissa tilanteissa, esimerkiksi

- Opintojen etenemisen seurantaan liittyvät käytänteet
- Opiskelusuunnitelman laatiminen ja päivittäminen (opintojaksojen ja moduulien valinta)
- Ylioppilastutkintosuunnitelman laatiminen ja päivittäminen
- Jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatiminen ja päivittäminen

6. OHJAUKSEN YHTEISTYÖ TYÖELÄMÄN JA MUIDEN OPPILAITOKSEN ULKOPUOLISTEN TAHOJEN KANSSA

Korkeakouluysteistyö

Lukiolaisilla on mahdollisuus osallistua Oulun yliopiston Abipäiville sekä OAMK:n Avoimiin oviin syyslukukauden aikana. Tapahtumissa tutustutaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen koulutus- tarjontaan. Opinto-ohjaaja osallistuu lukuvuosittain Oulun yliopiston ja Oulun ammattikorkeakoulun järjestämiin yhteistyöverkostotapaamisiin (esim. Abipäivät ja Opopatio). Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat käyvät esittelemässä eri koulutusaloja lukiolaisille. Koulutusaloihin tutustumisia järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Toiminnassa hyödynnetään myös etäosallistumismahdollisuuksia.

Lukiolaisille tiedotetaan mahdollisuuksista korkeakouluopintoihin lukio-opintojen aikana. Pääasiallisina yhteistyökumppaneina toimivat Oulun Yliopisto ja Oulun Ammattikorkeakoulu.

Työelämä

Mahdollisuuksien mukaan lukiolaisille järjestään yritysvierailuja ja yritysten edustajien vierailuja kouluille. Eri oppiaineissa voidaan perehtyä työelämään liittyviin teemoihin. Lukiolaisille tiedotetaan työelämän ajankohtaisista tapahtumista ja lukiolaiset osallistuvat niihin mahdollisuuksien

mukaan. Lisäksi hyödynnetään kaupungin tarjoamat mahdollisuudet työelämään tutustumisessa (esim. kesätyöseteli). Yhteistyötä tehdään myös Oulun BusinessAseman kanssa.

Huoltajat

Lukioissa järjestetään huoltajille suunnattuja tilaisuuksia sekä tiedotetaan opiskeluun ja opiskelu-huoltoon liittyvistä ajankohtaisista asioista. Yhteistyötä huoltajien kanssa tehdään opiskelijan tuen tarpeen mukaan. Lukiossa voidaan myös järjestää tapaamisia huoltajien, koulun ja opiskeluhuollon henkilöstön kesken. Lukiossa voi toimia myös vanhempaintoimikunta.

Muut yhteistyötahot

Yhteistyötä voidaan tehdä muun muassa seuraavien tahojen kanssa:

- Toisen asteen oppilaitokset
- Etsivä nuorisotyö (jokaiselle lukiolle nimetty oma työntekijä)
- Nuorisotoimi, esimerkiksi Byströmin Ohjaamo
- TE –palvelut
- Kolmannen sektorin toimijat
- Seurakunnat

Lukiokohtaiset käytänteet kuvataan lukiokohtaisessa ohjaussuunnitelmassa esim. korkeakouluyh-teistyö, työelämäyhteistyö, vanhempainillat, vanhempainkahvitukset, yhteistyö mahdollisen van-hempaintoimikunnan kanssa.

7. OHJAUSTOIMINNAN ARVIOINTI

Koko koulun ohjaustoimintaa arvioidaan lukiokohtaisesti säännöllisesti. Tarvittaessa ohjaustoimin-taa voi arvioida myös kaupunkitasolla. Ohjaustoimintaa voidaan arvioida esimerkiksi:

- erillisin kyselyin ohjaustoiminnasta esimerkiksi kyselyt ohjaustoiminnasta kuten kyselyt lu-kion aloittaville, jatko-opintosuunnitelmakyselyt, kyselyt ryhmäohjauksista
- osana muita kyselyitä kuten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely
- laadullisesti, esimerkiksi opettajainkokouksessa keskusteluin

Arvioinnissa voi ottaa huomioon esimerkiksi seuraavia näkökulmia:

- opiskelijälähtöisyys
- saavutettavuus, esteettömyys
- tasa-arvo, yhdenvertaisuus
- osallistaminen, avoimuus
- palvelujen ja henkilöstön ammattimaisuus
- tutkimusperusteisuus.

Arvioinnin tulosten perusteella kannattaa suunnata lukion ohjauksen kehittämistoimintaa.

Lukiokohtaiset käytänteet kuvataan lukiokohtaisessa ohjaussuunnitelmassa.